

Forensic technology in its definition should combine not only the sources of the formation (use) of achievements of other sciences, but also the community of tasks aimed at the disclosure and investigation of crimes, with the legal grounds for such application. For the successful resolution of the tasks of the criminal procedure law, it does not matter which scientific and technical means were used, but it is important that the use of such equipment unconditionally meets the criteria of admissibility in the criminal process, does not endanger the life and health of people, does not degrade honor and the dignity of the individual, allowed to obtain reliable results and provided an opportunity for their verification through the procedural way.

List of used literature:

1. Forensics: textbook / A.V. Ishchenko, A.V. Myrovskya, L.L. Patyk, A.A. Sakovskyi and others. Kiev, 2015. 544 p.
2. The basics of criminalistics: Educational manual / A.V. Ishchenko, A.V. Myrovskya, L.L. Patyk, A.A. Sakovskyi and others. Kiev, 2018. 82 p.
3. Kogutich I.I. Forensic knowledge, their essence and the need to expand the boundaries of use: monograph. Lviv: Triad Plus, 2008. 420 p.
4. Kotyuk I.I. Theoretical aspects of forensic identification: monograph. Kiev: VPK «Kyiv University», 2004. 208 p.
5. Shepitko V.Y. The function of investigation of crimes and scientific tools of forensic science. Current problems of criminal law, process and forensics: materials of II-nd International. Science-practice Conf., Odessa, 2010. T. 2. P. 357–359.

Нагайник Тарас Григорович,

старший викладач кафедри криміналістики та судової медицини Національної академії внутрішніх справ

**ПРИЗНАЧЕННЯ СУДОВО-МЕДИЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ ТРУПА.
ВСЕ НОВЕ – ЦЕ ВЖЕ ЗАБУТЕ СТАРЕ**

16 жовтня 2019 року опубліковано в газеті «Голос України» Закон України № 187-ІХ «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення окремих положень кримінального процесуального законодавства». Відповідно до розділу II «Прикінцеві положення» цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування.

Законом України № 187-ІХ «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення окремих положень кримінального процесуального законодавства» вносяться зміни до Кримінального процесуального кодексу України та пов'язані із цим зміни до Законів України «Про статус народного депутата України», «Про Національне антикорупційне бюро України», «Про судову експертизу», «Про радіочастотний ресурс України», «Про внесення

змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення досудового розслідування окремих категорій» (набуває чинності з 01.01.2020). Відповідно, набули чинності зміни до ст. 242 КПК України, якими слідчого знову наділено правом самостійного вирішення питання про призначення експертизи, що значно пришвидшить розгляд цієї процесуальної дії та зменшить навантаження на слідчих суддів.

З 16 березня 2018 року були внесені «з голосу» народного депутата А. Лозового новації. Відповідно до тих новацій, з 16 березня 2018 року будь-яка експертиза в кримінальному провадженні могла бути призначена лише слідчим суддею, в той час як раніше експертиза, якщо вона не обмежувала права та свободи людини, призначалась слідчим або прокурором.

Відповідно до зазначених змін до статті 242 КПК експертиза, повинна була, проводиться експертною установою, експертом або експертами, за дорученням слідчого судді чи суду, наданим за клопотанням сторони кримінального провадження або, якщо для з'ясування обставин, що мають значення для кримінального провадження, необхідні спеціальні знання. Недодержання вимог КПК, які висуваються до форми і порядку подання клопотання про призначення судової експертизи, тягне за собою застосування слідчим суддею процесуальних санкцій у вигляді повернення такого клопотання особі, яка його подала.

На практиці вищезазначене раніше виглядало так: труп в морзі з направленням, а слідчий вирішує питання з судом, що до призначення експертизи. Внаслідок чого, не одноразові порушення з боку судово-медичних експертів – розтин без наявних документів від суддів.

І це тільки первинна експертиза. А про оперативність призначення інших експертиз вже не йдеться мова. Хоча в багатьох випадках експертиза допомагає слідчому в визначенні напрямку розслідування, визначення оточення, тощо.

17 жовтня 2019 року набрав чинності Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення окремих положень кримінального процесуального законодавства», який запроваджує певні зміну у порядку здійснення кримінального провадження. А саме: ліквідовано монополію державних судово-експертних установ на проведення експертизи у кримінальному провадженні; сторони кримінального провадження отримали право на самостійне залучення експерта для проведення експертизи без звернення до слідчого судді; слідчому та прокурору надано право на самостійне без звернення до слідчого судді залучення експерта для проведення психіатричної експертизи з метою підтвердження неосудності чи обмеженої осудності особи; право слідчого судді на самостійне залучення експерта для проведення експертизи суттєво обмежено. Слідчий суддя може залучити експерта виключно на підставі клопотання сторони захисту та за умови

наявності поважних причин, які не дозволяють стороні захисту залучити експерта власними силами. Право слідчого судді призначити експертизу за клопотанням сторони обвинувачення скасовано у повному обсязі. При цьому, доказова сила висновку, складеного експертом за замовленням сторони кримінального провадження, дорівнює доказовій силі висновку експерта, залученого на підставі ухвали слідчого судді.

Змінюється час, змінюються відносини між судово-медичними експертами та слідчими. Але останні регулюються не індивідуальними особливостями, а законодавством. А від швидкості прийняття рішення, експертизи залежить багато: розкриття злочину, доведення в суді, відповідальність, тощо. І в розкритті злочину, як правило, час йде не на користь слідчому – його завжди не хватає. А про судово-медичного експерта вже й годі вести мову – збереженість об'єктів, родичі померлого, відсутність можливостей якісного збереження об'єкта, тощо. Нам ще довго до тих стандартів, коли тіло зберігається майже до кінця проведення експертиз, а не терміново відбувається поховання.

Також законодавець не враховує, що експерт отримує інформацію про хід справи від особи, яка призначила експертизу. Отримувати самостійно докази експерт не має право. А ось володіння інформацією дуже потрібно для експерта – це допомагає встановити об'єктивну картину пригоди або злочину. Тому співпраця слідчого та експертів починається з перших хвилин розслідування злочину. І від того, наскільки, щільно відбувається робота слідчих та експертів, залежить розкриття злочину. Тому законодавець повинен спростити такі відношення, а не вставляти перепони.

Неганов Віктор Вадимович,

старший науковий співробітник Наукової лабораторії з проблем протидії злочинності ННІ № 1, кандидат юридичних наук

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРИЗНАЧЕННЯ ПОЗАПЛАНОВОЇ ВИЇЗНОЇ РЕВІЗІЇ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

Розглядаючи питання місця криміналістики, її місця серед інших юридичних наук, звернемося до Ганса Гроса, який зазначав, що криміналістика починається там, де закінчується кримінальне право. Якщо кримінальне право визначає злочинні діяння і покарання за них, то криміналістика відповідає на запитання як досліджувати способи злочинів, як їх розкривати, які мали місце мотиви, цілі злочину та інше [1, с. 7]. Науки кримінально-правового циклу мають спільний об'єкт дослідження, який складається з взаємопов'язаних видів діяльності – «злочинність – протидія злочинності». Наука кримінального процесу зосереджує основну увагу на другій частині спільного об'єкту дослідження (протидія злочинності). В цій частині кримінальний процес найтісніше стикається з криміналістикою, розробляючи